

**”Redegørelse til Landstinget om Landsstyrets
strukturpolitik
for fiskeriet”**

**Landsstyreområdet for Fiskeri og Fangst
August 2004**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Tidsplan.....	5
KAPITEL 1: ANBEFALINGER TIL EN FISKERIPOLITIK.....	6
1.1. Baggrund.....	6
1.2 Fiskeripolitik.....	7
1.3 Opstilling af målbare mål og opfølgning.....	8
1.4 Visioner og målsætninger.....	9
A. Omlægning af samfundets strukturer.....	9
B. Bedre rammer for det private erhvervsliv.....	10
C. Kompetenceudvikling.....	11
KAPITEL 2. UDFORDRINGER FOR FISKERISEKTOREN.....	12
2.1 Det grønlandske fiskerierhverv.....	12
2.2 De fiskeripolitiske udfordringer.....	14
A. Omlægning af samfundets strukturer.....	15
B. Bedre rammer for det private erhvervsliv.....	18
C. Kompetenceudvikling.....	19
KAPITEL 3. VISIONER OG PEJLEMÆRKER.....	22
3. 1 Omlægning af samfundets strukturer.....	22
3.2 Bedre rammer for det private erhvervsliv.....	28
3.3 Kompetenceudvikling – uddannelse og arbejdsmarked.....	34

Forord

Grønland er på vej mod selvstyre. Dette forpligter os alle til at være mere samfundsøkonomiske og ansvarlige. Dette gælder selvfølgelig også indenfor fiskeriet. Rejepriserne har aldrig før været så lave, og omstruktureringerne i EU påvirker fiskerisektoren i Nordatlanten. Disse forhold nødvendiggør at vi i fællesskab udarbejder en strategi for fiskerierhvervet.

Fiskeriet er stadig vor vigtigste indtægtskilde, og derfor er vi specielt forpligtet til at drive fiskeriet på følgende måder:

- At sikre en bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene
- At sikre at fiskerisektorens rammer konstant udvikles, så sektoren er i stand til at klare presset fra konkurrenterne
- At sikre gode rammer for fiskerierhvervet, så det giver et afkast til samfundets økonomi
- At sikre at vi ligesom vi markedsfører vore eksportprodukter som fisk fra verdens reneste hav, kan markedsføre vore produkter med slogan ”bæredygtig udnyttelse af ressourcerne”.

Bæredygtig udnyttelse er ikke kun et nationalt fænomen, det er også i højeste grad et internationalt fænomen, hvor opmærksomheden omkring denne stiger for hvert år der går. Dette forpligter os til en ansvarlig og troværdig forvaltning af ressourcerne.

Vi er en stor fiskerination. I 2003 fiskede vi 144.600 tons fisk med en værdi på 2,3 mia. kr. Råvarerne henter vi fra et farvand, som er ca. 2.000.000 km² stort, vore investeringer i fiskerisektoren ligger i milliard-klassen, og endelig har vi fiskeriaftaler med fire lande og med EU.

Denne redegørelse har i form af et debatoplæg været forelagt på Fiskerikonferencen den 12.-13. juni 2004, hvor deltagerne kom med konstruktive høringssvar. Efter Fiskerikonferencen har et udvidet Fiskeriråd fulgt op på diskussionerne af de mest centrale emner, og det udvidede Fiskeriråd kom i august med sit høringssvar. Høringssvarene er indarbejdet i relevant omfang i denne redegørelse. Endvidere er høringssvarene at finde i deres fulde længde i de tre baggrundsrapporter, der ligger til grund for denne redegørelse. Baggrundsrapporterne kan findes på www.nanoq.gl/fiskeri. Denne redegørelse er en sammenskrivning af konklusionerne fra de tre baggrundsrapporter.

Nærværende redegørelse er opdelt i tre kapitler, hvor der i kapitel 1 gennemgås visioner samt målsætninger for Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet. I kapitel 2 ses der på udfordringer, som fi-

Redegørelse til Landstinget om Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet.

skerisektoren står overfor. Med udgangspunkt i disse udfordringer opstilles i kapitel 3 målsætninger og pejlemærker for Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet.

På vegne af Landsstyret

Simon Olsen

Landsstyremedlem for Fiskeri & Fangst

Redegørelse til Landstinget om Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet.

Tidsplan

Tid	Overskrift	Kommentarer
12.-13. juni 2004	Landsstyret afholder politisk seminar, hvor der er høring omkring strukturpolitik for fiskeriet	Seminarret afholdes med deltagelse af de væsentligste interesser i fiskeri-erhvervet. På baggrund af oplæg fra de tre arbejdsgrupper til delpolitikker indhentes der høringssvar.
Juni – juli 2004	DFP og DELA	Indarbejder høringsresultatet af konferencen til Landsstyrets udkast til Landstingets efterårssamling.
August 2004	Oplæg til strukturpolitik for fiskeriet afleveres til Landstinget.	Landsstyret afleverer redegørelse til strukturpolitik for fiskeriet i Grønland til behandling på Landstingets Efterårssamling.
Efteråret 2004	Landstinget	Behandler redegørelsen til en strukturpolitik for fiskeriet
December 2004	Første rapportering til EU kommissionen	Målbare emner for resten af budgetstøtteaftaleperioden 2005 og 2006 fastlægges i rapporten til kommissionen. I forhold til den politiske behandling af Landsstyrets oplæg forventes der fremkommet nye mål i overensstemmelse med principperne for EU budgetstøtteaftalen.
December 2005	Anden rapport til EU kommissionen	Anden årlige rapport til EU kommissionen vil være den første med redegørelse for fremdriften af de initiativer der er blevet sat i værk efter præsentationen af strukturpolitikken for fiskeriet. Evaluering af afsluttede initiativer vil ligeledes kunne indgå i denne rapportering.
December 2006	Tredje rapport til kommissionen	Tredje og sidste rapportering inden for protokol IV. Rapporten vil følge op på de initiativer der blev sat i værk efter præsentationen af strukturpolitikken for fiskeriet.

KAPITEL 1: ANBEFALINGER TIL EN FISKERIPOLITIK

1.1. Baggrund

Grønlands vigtigste erhverv, fiskeri, udvikles i dag uden en konsistent og sammenhængende fiskeripolitik. Selvstyrekommissionens betænkning påpeger, at fiskeriet og fiskeindustrien fremover vil have en afgørende betydning for udviklingen af Grønlands økonomi, samt at fiskerierhvervet skal sikres økonomisk overskud, arbejdskraft og ressourcer, således at erhvervet kan bidrage til udvikling af andre erhverv.

Der er mange mio. kr. bundet til fiskerisektoren i dag. Det kræver at investeringerne gives egnede rammer i form af en langsigtet fiskeripolitik, hvor sigtet vil være, at gøre fiskeriet uafhængigt af driftssubsidier. I fremtiden skal fiskeriets nuværende driftssubsidier være med til at finansiere erhvervsudviklingen herunder indenfor fiskerisektoren.

Gennemførelsen af en sammenhængende strukturpolitik for fiskeriet i Grønland er en forudsætning for at modtage budgetstøtte fra EU, og det er et væsentligt udgangspunkt for et positivt resultat ved de kommende forhandlinger med EU om 5. fiskeriprotokol. Arbejdet med strukturpolitikken er at skabe forudsætningerne for en politisk beslutning, som skal danne grundlag for en rapport til kommissionen. Strategier og mål i strukturpolitikken defineres og planlægges alene i Grønland.

Med nærværende strukturpolitik for fiskeriet i Grønland præsenterer Landsstyret sin fiskeripolitik med de rammebetingelser, der er nødvendige for at udvikle det samlede grønlandske fiskerierhverv.

Perspektivering af strukturpolitikken i forhold til Landsstyret koalitionsaftale.

De i redegørelsen om en strukturpolitik for fiskeriet anførte visioner og målsætninger, harmonerer fint med de målsætninger for fiskerisektoren, der indgår i Landsstyrets koalitionsaftale af 13. september 2003 (og af 8. december 2002).

I koalitionsaftalen lægges vægt på en bæredygtig udnyttelse og forvaltning, på behovet for et større samfundsmæssigt udbytte ved at stille fiskeressourcen til rådighed for erhvervet, på øget fokus på strukturtilpasning, innovation og kompetenceudvikling. Desuden ligger det implicit i koalitionsaftalen, at det er nødvendigt at skaffe bedre data og dokumentation som grundlag for analyser og forvaltning for herigennem at skabe bedre forudsætninger for en sammenhængende fiskeripolitik til gavn for samfundet og erhvervslivet.

1.2 Fiskeripolitik

Formålet med den fremtidige fiskeripolitik er at skabe rammer og vilkår for fiskerisektoren, der tilsammen giver de bedste muligheder for fiskeriet, og derved sikre fortsat vækst, beskæftigelse og indtjening.

Den fremtidige fiskeripolitik vil sætte *pejlemærker* for den udvikling der ønskes. Disse pejlemærker er milepæle for hvad, og hvornår man ønsker de forskellige tiltag gennemført.

Det overordnede mål for fremtidens fiskeripolitik er formuleret således:

Vi skal gennem en bæredygtig forvaltning
opnå det maksimale langsigtede samfundsøkonomiske udbytte af de fiskbare ressourcer,
der kan udnyttes, af det grønlandske fiskeri.

Dette overordnede mål for fiskeripolitikken indeholder det samfundsøkonomiske udbytte som målepunktet for fiskeripolitikken, og stiller krav til, at dette udbytte maksimeres set over længere tid.

For at kunne måle den samfundsøkonomiske effekt er det nødvendigt, at værktøjer hertil udvikles, hvilket primært vil sige diverse økonomiske simuleringmodeller. Men sådanne modeller forudsætter relevante og valide data tilført løbende, og det er derfor helt afgørende, at alle dele af samfundet erkender et medansvar herfor.

Således er der en politisk forventning til at erhvervet medvirker positivt og målrettet i opgaven med at levere sådanne data, der kan danne grundlag for bedømmelsen af det samfundsøkonomiske udbytte af fiskeriet.

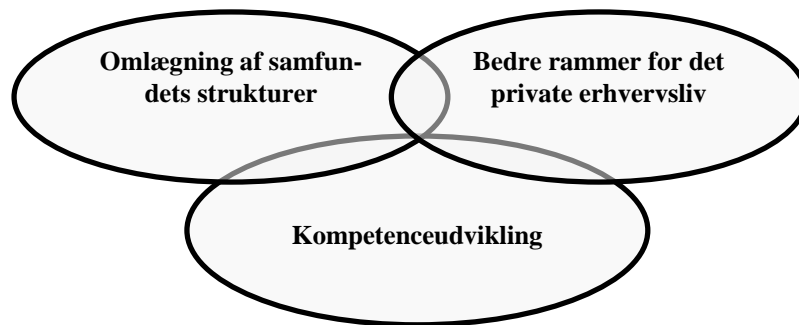
I valget af samfundsøkonomisk udbytte ligger naturligvis også et fordelingspolitisk ønske om, at de levende ressourcer ikke blot skaber grundlag for en god og sund økonomi i erhvervet selv, men at der kan genereres et sådant overskud, at fiskerisektoren kan medvirke til styrkelse af økonomien i andre sektorer.

Det er fortsat Landsstyrets politik, at naturens ressourcer, såvel de reproducerbare som de ikke reproducerbare, tilhører samfundet.

Samlet set er det derfor Landsstyrets vurdering, at det er meget uheldigt at gøre de tidsbegrænsede licenser tidsbegrænsede, hvis der ikke samtidig foreligger et grundigt gennearbejdet alternativ, som både fiskerierhvervet og investorerne har haft mulighed for at vurdere.

I denne sammenhæng vil Landsstyret ikke afskærer sig retten til at opkræve udnyttelsesafgifter – også i tilknytning til udnyttelsen af fiskeressourcen, men det er samtidig Landsstyrets opfattelse, at sådanne særlige afgifter naturligvis ikke må være hæmmende for virksomhedernes lyst til at investere og tjene penge.

Den Strukturpolitiske Handlingsplan har tre omdrejningspunkter, som hver især og sammen spiller en afgørende rolle for den langsigtede udvikling af erhvervslivet:

I forhold til formuleringen af en strukturpolitik for fiskeriet er de problemstillinger, som skal behandles, fordelt under de samme omdrejningspunkter for, dels at skabe en parallelitet til den Strukturpolitiske Handlingsplan, dels for at kunne indpasse denne med øvrige strukturpolitiske initiativer.

Overordnet for den fremtidige strukturpolitik gælder dog, at der fortsat vil være behov for en offentlig regulering i et eller andet omfang.

1.3 Opstilling af målbare mål og opfølgning

Målene tager udgangspunkt i visionerne for fremtidens fiskeri i Grønland. Visionerne har en lang tidshorisont, men visionerne konkretiseres i mål og pejlemærker. Målsætninger og pejlemærker behandles nærmere i kapitel 3.

Overordnet bør datagrundlaget for de enkelte områder tilvejebringes. Derved skabes fundament for at kunne overvåge de opsatte målsætninger for de enkelte delpolitikker.

I anskaffelsen af datagrundlaget er det nødvendigt, at erhvervet i dialog med det offentlige i en væsentligt større grad bidrager med datagrundlag. I dag er indsamlingen af disse mangelfuld, og i visse tilfælde ønskes materiale ikke videregivet til behandling. Uden datagrundlag kan man ikke forfølge de opstillede mål, som visionerne konkretiseres i.

1.4 Visioner og målsætninger

A. Omlægning af samfundets strukturer

Det offentlige engagement i fiskerierhvervet er meget dominerende, både i kraft af de mange offentlige ejede virksomheder samt i kraft af de særlige geografiske og økonomiske vilkår, hvor det offentlige administrere en række subsidier til fiskeriet.

Vision

Der er fastlagt rammer for etablering og drift af infrastrukturanlæg således, at det grønlandske erhvervsliv kan planlægge langsigtede investeringer i forhold til den givne infrastruktur.

Målsætninger

Der skal fastlægges langsigtede planer for det offentliges investeringer i infrastrukturanlæg, samt for principperne for eventuelt offentlige subsidiering af driften af infrastrukturanlæg.

Der leveres infrastrukturydelser til de lavest mulige priser.

Udbygning af infrastruktur tager hensyn til erhvervets behov og en overordnet plan for bosætningsmønstre.

Der skal fastlægges langsigtede takstpolitikker for anvendelsen og køb af offentlige infrastrukturydelser.

Vision

Subsidier bruges kun i det omfang, hvor de indenfor en tidsbegrænset periode fremmer rentabiliteten og udviklingen i fiskerisektoren samt samfundsøkonomien.

Målsætning

Subsidier skal være målrettede, begrundede, tidsbegrænsede, koordinerede, kontrollerbare og må ikke pålægge erhvervet og den offentlige administration større administrative byrder.

Vision

Der er skabt de nødvendige vilkår, således at Grønlands Hjemmestyre ikke er ejer af selskaber, hvor forretningsgrundlaget kan varetages af private interesser

Målsætning

Der skal udarbejdes analyser og beslutningsgrundlag for eventuelle privatiseringer for de virksomheder indenfor fiskerierhvervet, som er ejet af hjemmestyret. Analyserne skal være grundigt gennemarbejdet, således at konsekvenserne af en eventuel beslutning om privatisering af hele eller dele af virksomheden fremgår klart.

For at opnå en hensigtsmæssig forvaltning af fiskebestandene skal man bevare havets biologiske ressource og udnytte fiskeressourcerne på en bæredygtig måde, hvor der tages hensyn til økonomiske og sociale forhold. Endvidere tage hensyn til den langsigtede udvikling af fiskerisektoren og forbrugerinteresser skal inddrages i betragtninger vedrørende optimering af subsidier til fiskerierhvervet.

B. Bedre rammer for det private erhvervsliv

Den grønlandske fiskerilovgivning skal overordnet sikre, at der sker en hensigtsmæssig og forsvarlig udnyttelse af fiskeribestandene, hvor der ved forvaltningen skal lægges vægt på ressourcernes bevarelse og reproduktion.

Vision

Det grønlandske fiskeri er selv bærende og udøves på grundlag af en bæredygtig udnyttelse af ressourcen. Det grønlandske fiskerierhverv har de bedst mulige rammer for at drive et rentabelt fiskeri, som kommer flest muligt til gode i det grønlandske samfund.

Målsætning

At tilvejebringe de lovgivnings- og forvaltningsmæssige forudsætninger for stabile, forudsigelige og langsigtede indtjeningsmuligheder for det grønlandske fiskerierhverv, og derved også et stabilt samfundsøkonomisk udbytte. For at tilvejebringe dette mål kræves en langsigtet biologisk rådgivning af høj kvalitet samt en moderne og effektiv fangstrappertering og kontrol.

De fremtidige rammebetingelser bør muliggøre bedre udnyttelse af nuværende svagt eller ikke udnyttede ressourcer. Det præciseres, at ved bæredygtig udnyttelse tages hensyn til såvel biologiske, samfundsøkonomiske såvel som beskæftigelsesmæssige forhold. Visionen omfatter således både selve fiskeriet, forarbejdningen af råvarerne, samt den samlede omsætning, som fiskerisektorens afledte aktiviteter skaber i det grønlandske samfund ud fra drifts- og samfundsøkonomiske betragtninger.

Der er behov for stabilitet omkring de lovmæssige rammebetingelser for fiskerisektoren for at sikre tillid og vedvarende tilførsel af risikovillig kapital til erhvervet.

Dette fordrer, at erhvervslivet tager et medansvar for en langsigtet og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne.

C. Kompetenceudvikling

Den samlede uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske indsats spiller en afgørende rolle for udviklingen af såvel den offentlige som den private sektor i Grønland. Evnen til at lære og at ville lære er en forudsætning for at de erhvervspolitiske rammer kan tilvejebringes og udnyttes bedst muligt.

Vision

Virksomhederne har i størst mulig omfang adgang til veluddannet hjemmehørende arbejdskraft til alle grene af fiskerisektoren, som bidrager til, at sektoren er en dynamo i erhvervsudviklingen.

Målsætning

Antallet af erhvervsaktive grønlandsk arbejdskraft i aldersgruppen 20-62 år, som er i gang med eller inden for de seneste 2 år har deltaget i efter- eller videreuddannelse indenfor fiskeri og fiskeforædlingsindustrien skal vokse årligt mere end den naturlige afgang fra erhvervet.

Det er en forudsætning for at styrke kompetenceudviklingen, at der skabes de nødvendige uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssige tiltag. Denne målsætning vil i takt med blandt andet de løbende generationsskifter inden for fiskeriet og behovet for at indsætte nye, større og mere fleksible fartøjer i det kystnære fiskeri stille krav til mulighederne for omskoling for fiskerne. Dette kan dels være til andre dele af fiskerisektoren, dels til andre erhverv med efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft. Sådanne omskolingsinitiativer er ikke alene en opgave for Hjemmestyret, men også mange andre interessenter, herunder ikke mindst det erhvervsliv, som skal aftage arbejdskraften.

KAPITEL 2. UDFORDRINGER FOR FISKERISEKTOREN

Det grønlandske fiskerierhverv står i dag over for en række udfordringer, når de eksisterende og fremtidige vilkår sammenholdes med de rammer for fiskerierhvervets udvikling, som er til stede. I det følgende gennemgås udfordringernes betydning for fiskerierhvervet.

Udfordringerne er de begrænsende forhold i erhvervet eller omverdenen, som de enkelte visioner står over for. I stedet for begrænsninger bør de opfattes som udfordringer. Udfordringerne vil være væsentlig del af grundlaget for valget af de fremførte visioner. Som udgangspunkt bør man fra overordnet forholde sig til udfordringer, da de er væsentlige i forhold til opstilling af valget for visionerne.

På baggrund af disse udfordringer peges der i kapitel 3 på, hvad svaret på disse udfordringer bør være gennem forslag til visioner samt pejlemærker for fiskerierhvervet. Beskrivelsen af udfordringerne tager udgangspunkt i et kort signalement af det grønlandske fiskerierhverv.

2.1 Det grønlandske fiskerierhverv

Fiskerierhvervet er landets mest betydningsfulde erhverv. En selv bærende økonomi vil helt naturligt tage sit udgangspunkt i at målrette dette erhverv til også i fremtiden økonomisk og beskæftigelsesmæssigt at være et bærende erhverv her i landet.

Fiskerierhvervets betydning bør ikke kun vurderes ud fra, at erhvervet står for stort set hele den grønlandske eksport. Erhvervets betydning bør også vurderes ud fra den omfattende beskæftigelse og dermed indkomst, som erhvervet genererer både direkte og indirekte til hele samfundet.

Redegørelse til Landstinget om Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet.

Tabel 1 viser eksportens fordeling på hovedbrancher i 2002. Ca. 91 pct. af eksporten fra Grønland har rod i fødevarsektoren, hvor fiske- og skaldyrprodukter er de helt afgørende eksportvarer.

Tabel 1: Eksportværdier (i kr. 1.000)

	2000	2001	2002
I alt	2.205.172	2.232.766	2.389.263
Næringsmidler og levende dyr	2.106.259	1.986.295	2.185.700
Drikkevarer og tobak	0	0	1
Råstoffer, ikke spiselige (undt.brændsel)	9.487	10.140	10.270
Mineral. brændsels- og smørestoffer o.l.	597	854	596
Anim. og veg. olier, fedtstoffer og voks			
Kemikalier og kemiske produkter	156	260	238
Bearb. Varer, hovedsagelig halvfabrikata	229	1.320	1.558
Maskiner og transportmidler	14.781	68.709	78.420
Bearbejdede varer i.a.n.	13.463	17.148	25.685
Diverse varer og transaktioner i.a.n.	60.200	148.039	86.795

Kilde: Grønlands Statistik.

Fiskeriets eksportindtægter stammer primært fra fangst og produktion af rejer, hellefisk og krabber. Hertil kommer en mindre eksport baseret på kammuslinger, torsk og stenbiderrogn. I de fleste kommuner er en ret stor del af beskæftigelsen bundet til fiskerisektoren.

En opgørelse fra Grønlands Statistik for året 2001 viser, at fiskeriet udgjorde 2.345 årsværk, svarende til 6,5 pct. af landets samlede beskæftigelse dette år. Erhvervet står herudover i form af bearbejdning af fiskeriets produkter for mere end 80 % af al beskæftigelse inden for fremstillingsvirksomhed i Grønland. Selve fiskeindustrien omfattede i 2001 2.382 årsværk, svarende til 6,6 pct. af landets samlede beskæftigelse.

Herudover genererer fiskerierhvervet indirekte en beskæftigelse i de fleste andre brancher i form af erhvervets og dets beskæftigedes efterspørgsel efter varer og tjenesteydelser. Den indirekte beskæftigelseeffekt er vanskelig at gøre op. Det, der samlet kan betegnes som landets fiskeriindustrielle kompleks, omfatter i dag en samlet beskæftigelse på op mod en sjettedel af

landets samlede beskæftigelse og næsten en tredjedel af beskæftigelsen uden for den offentlige sektor.

Derfor kommer der uvægerligt stor fokus på både selve fiskeriet og de landbaserede produktionsanlæg og deres betydning for økonomien og beskæftigelsen i lokalsamfundet. Som konsekvens opstår et stadigt politisk pres på fiskeriet og på produktionsvirksomhederne for at sikre såvel indtjening som beskæftigelse til lokalsamfundene.

Den stigende konkurrence i fiskerisektoren og fødevarerbranchen generelt med øget koncentration på både producent- og afsætningsiden stiller nye krav til de hjemlige fiskeproducenter om løbende at effektivisere og udvikle sig for at opretholde markedsandele. Udviklingen er specielt båret af detailhandlens ønske om ekspansion. I takt med at detailhandlen vokser, har producentledet gennemført en koncentration, da det ellers ikke har været i stand til at servicere de voksende detailkæder. Gode eksempler herpå er mejeribranchen i Skandinavien, med ARLA FOODS, samt tilsvarende i kødbranchen med Danish Crown.

Da fiskerisektoren skal konkurrere på verdensmarkedet, er erhvervet imidlertid tvunget til en løbende effektivisering og udvikling. Dette indebærer bl.a., at fiskeriet må koncentreres på færre og mere tilpassede enheder. Samme tendens ses for landanlæggene. Det er af største betydning, at erhvervspolitikken ikke indrettes på en måde, så fiskerierhvervets muligheder for at skabe fortsat vækst og eksportindtægter forringes, blot for at tilgodese lokalpolitiske og kortsigtede beskæftigelseshensyn.

Havets levende ressourcer, og dermed fiskeriet og følgeindustrien, er fortsat fundamentet for Grønlands økonomi. Afmatningen af fiskeriet påvirker hele omsætningen af den grønlandske økonomi. Derfor er det nødvendigt at fiskeriet har en markant og konsekvent strukturpolitik i fremtiden, der udfordrer og udvikler fiskerisektoren til at kunne konkurrere med verdensmarkedet.

2.2 De fiskeripolitiske udfordringer

Fiskeriet står over for mange udfordringer. I det følgende præsenteres udfordringerne med udgangspunkt i de tre omdrejningspunkter:

- Omlægning af samfundet strukturer
- Bedre rammer for det private erhvervsliv

- Kompetenceudvikling

Udfordringerne er de forudsætninger, som erhvervet står over for i dag, og vil stå overfor i fremtiden.

A. Omlægning af samfundets struktur

Infrastrukturel udvikling indenfor fiskerierhvervet.

Som en følge af landets store udstrækning og det spredte bosætningsmønster foregår al produktion, distribution og salg af el, vand og varme i "ø-drift", d.v.s. at hver by og bygd har sit eget elværk og vandværk/vandforsyning. Det betyder, at produktionsanlæggene ikke er forbundet i et ledningsnet, og det er derfor ikke muligt at udveksle forsyning mellem de enkelte lokaliteter.

Fiskeindustrien er en energi- og vandkrævende industri. Når der skal etableres ny storforbrugende industri i en by eller bygd, vil der ofte være problemer med forsyningen af el, vand og fjernvarme, idet forsyningsanlæggene ikke er dimensioneret til så store forbrugsstigninger. Den eneste mulighed er således at udbygge forsyningsanlæggene, som er en relativ dyr og tidskrævende proces. Ligeledes kan det være et problem både teknisk og økonomisk at nedlægge fiskeindustri anlæg, da forsyningsanlæg herefter vil være overdimensioneret i forhold til det nye og mindre behov for el, vand og varme.

Et yderligere væsentligt problem er i dag, at der er væsentlige pladsproblemer med hensyn til ligge- og losningsfaciliteter i Sisimiut og Nuuk. Dette hindrer en optimal anvendelse af den fiskerflåde, som hovedsageligt benytter disse to havne.

Subsidier til fiskerierhvervet

De eksisterende subsidieordninger har præg af ad hoc løsninger. Der er ofte ikke foretaget grundige undersøgelser, der kan lægges til grund for overvejelser om, at formålet med subsidiet kunne nås ved hjælp af en alternativ løsning (jf. udviklingsstøtte til ny teknologier og redskaber samt fornyelse af fiskerflåden). Subsidiet er hyppigt ikke fagligt velbegrunderet og bliver ikke løbende evalueret for at sikre, at subsidiet fører til at formålet opnås. Dette kan blandt andet hænge sammen med følgende:

- at der er manglende eller ukoordinerede viden indenfor området
- at der ikke er retningslinier og værktøjer til anvendelse for evaluering af subsidiets virkning

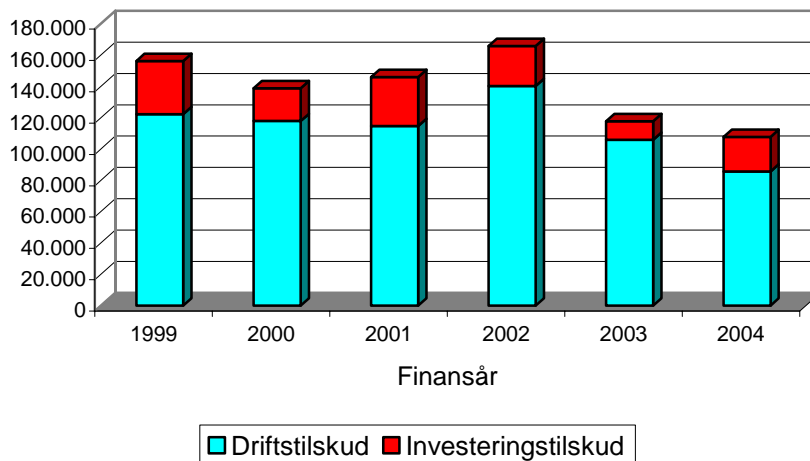
- at formålet med subsidiet ikke er veldefineret.

Nogle subsidier kan desuden have karakter af at være driftssubsidier (på finansloven kaldet ”driftstilskud”) frem for tidsbegrænsede subsidier. Landsstyrets overordnede vision er, at subsidier kun bruges i det omfang, hvor de indenfor en tidsbegrænset periode fremmer rentabiliteten og udviklingen i fiskerisektoren samt samfundsøkonomien i overensstemmelse med gentagne afgørelser fra Finansudvalget omkring tilskud til fiskerierhvervet. Derfor skal eventuelle subsidier være målrettede, begrundede, tidsbegrænsede, koordinerede, kontrollerbare og må ikke pålægge erhvervet og den offentlige administration større administrative byrder.

Nedenstående grafik angiver udviklingen i subsidier til fiskerierhvervet gennem de seneste 6 år, idet det skal bemærkes at subsidier i 2004 er baseret på gældende Finanslov og enkelte forventelige nye tiltag, medens forbruget af subsidier for de øvrige år er baseret på regnskabstal.

Det skal samtidig pointeres, at der ikke i nedenstående graf er medtaget indirekte subsidier og krydssubsidier, og således er eksempelvis den særlige lave fiskeindustritarif for el og vand ikke medtaget. Dette subsidie anslås at have en værdi for fiskeindustrien på godt 56,6 mio. kroner pr. år i indeværende år (som gradvis reduceres til 27,2 mio. kroner pr. år i 2009 baseret på Landsstyrets forslag til omlægning af ensprissystemet for el, vand og varme) i forhold til at fiskeindustrien skulle betale de almindelige takster i 2009.

Tilskudsbevillinger for fiskeriområdet fra de årlige finanslovsbevillinger

Redegørelse til Landstinget om Landsstyrets strukturpolitik for fiskeriet.

Samtidigt er det vigtigt at få en viden om eventuel udviklingsstøtte i andre lande som eks. Norge, Island og EU landene, som kan bruges til at sammenligne med forholdene i Grønland og evt. som baggrundsviden til inspiration (se nedenstående overblik af samlede omkostninger til fiskeriforvaltningen afsat i bl.a. Canada, Island, Norge, USA og EU sammenlignet med midlerne afsat i Grønland til udviklings-, forsknings- og forvaltningsstøtte).

Sammenligning af Fiskeriforvaltningsomkostninger				
Fiskeriforvaltningsomkostninger (forskning, management, kontrol- og overvågningstjeneste) = 36% af Total Government Financial Transfers (GFTs) eller Økonomisk Støtte fra Regeringerne				
OECD Medlemsstaternes' Samlet Forvaltningsomkostninger = 20,2 mill. kr. (EU, USA, Japan = 69% af total)				
<i>mio. kr.</i>	Forskningstjeneste	Managementtjeneste	Kontrol- og Overvågningstjeneste	Total Omkostninger
Canada	424,1	488,9	407,1	1.320,1
EU	1.878,6	956,7	2.144,9	4.980,2
Island	109,3	16,2	96,3	221,8
Norge	244,4	77,7	670,2	992,3
USA	1.639,0	1.946,6	1.380,0	4.965,7
Andre OECD Medlemslande	2.446,0	1.758,0	3.168,8	7.372,8
Total OECD	6.741,5	5.244,1	7.867,4	19.853,0
% af Total Omkostninger	34,0%	26,4%	39,6%	
Grønland	2,4	13,4	9,4	25,1
% af Total Omkostninger - Grønland	9,5%	53,3%	37,3%	

*Prognose på 2002-03 baseret på aktuelle data fra 2000-01 og yderligere offentliggjorte oplysninger fra OECD for andre lande

**eksklusiv Grønland - de gennemsnitlige faktiske data er baseret på afsatte midler i år 2002-03

Ejer- og myndighedsrollerne

Landsstyreområderne for henholdsvis Fiskeri og Fangst, for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked, og for Infrastruktur og Boliger udøver myndighedsrollen i forhold til fiskerierhvervet, medens landsstyreområdet for Selvstyre, Råstoffer og Justitsvæsen udøver ejerrollen i forhold til de hjemmestyrejede fiskeriselskaber Royal Greenland A/S og Nuka A/S.

Det kan for omverdenen og specielt fra de øvrige aktører i fiskeriet (både nuværende og potentielle) opfattes negativt, at ejeren af en aktiv fiskerivirksomhed i et konkurrencemarked også har myndighedsrollen. Der vil altid kunne stilles spørgsmål ved myndighedsbehandlingen, om denne nu reelt er objektiv og ikke på nogen måde afspejler særbehandling af de virksomheder, som Hjemmestyret er ejer af. Dermed kan erhvervslivet miste tilliden til habiliteten i Grønlands Hjemmestyres sagsbehandling. Derudover har borgerne svært ved at gennemskue, hvad der er offentligt og privat i de hjemmestyrejede fiskerivirksomheder.

Royal Greenland A/S og Nuka A/S har indtil år 2004 skullet løfte en række opgaver for at sikre indhandling og beskæftigelse på en lang række lokaliteter efter aftale med Grønlands Hjemmestyre.

Opgaver af samfundsmæssig interesse, der ikke kan gennemføres på kommercielle vilkår, herunder indhandling og beskæftigelse i fiskeriindustrien, kan løses ved hjælp af servicekontrakter. Disse kan lige så vel løses af private virksomheder som af hjemmestyreejede virksomheder.

B. Bedre rammer for det private erhvervsliv

Udfordringen for fiskeriforvaltningen, når man tænker på den del, der vedrører ressourceforvaltningen, er at der bør være etableret et system, som hurtigt og effektivt kan indrettes således at lovgivningen, og de regler der udstedes i den forbindelse, hele tiden kan tilpasses i forhold til de ydre ændringer, som påvirker fiskeriet. Det bør på den ene side tilstræbes at reglerne er stabile, forudsigelige og langsigtede, men på den anden side bør reglerne være så fleksible, således at fiskeriet ikke bliver fastlåst i u hensigtsmæssige forhold/strukturer.

En udfordring for fiskeriforvaltningen er også at reglerne bliver udformet så brugervenlige som overhovedet muligt, således at alle brugere har en klar opfattelse af retstilstanden. Det må tilstræbes, at der indbygges en form for automatik i behandlingen af de mere ordinære sager, således at disse kan løses hurtigt og effektivt i henhold til udstukne rammer.

Da fiskeriet udøves i områder, hvor små temperaturændringer i løbet af få år kan føre til store ændringer af fiskerimulighederne kræves det, at fiskeriforvaltningen hele tiden er på forkant med udviklingen.

Hovedparten af produkterne fra fiskeriet eksporteres til markeder udenfor landet. Eksistensen af fiskeri er således 100 % afhængig af, at der er et marked til produkterne, og at der kan opnås en pris, som gør fiskeriet rentabelt. Fiskeriet må således løbende tilpasse sig markedsændringer.

En udskillelse af politiske problemstillinger samt rene tekniske og administrative spørgsmål er nødvendig, såfremt fiskeriforvaltningen skal smidiggøres i forhold til fiskerierhvervets behov. Dette med henblik på at tekniske og andre administrative spørgsmål afgøres på et lavere forvaltningsniveau end det er tilfældet i dag. Dette vil smidiggøre sagsbehandlingen samt sagsbehandlingstiden. Politiske spørgsmål skal således afgøres af politikerne på et højere forvaltningsniveau.

For at sikre at fiskeriet foregår i overensstemmelse med reglerne samt sikre at der til stadighed indsamles nødvendigt data fra fiskeriet, bør der være etableret en respekteret og kvalificeret kontrolinstans, som hurtigt og effektivt kan levere valid data til alle brugerne.

C. Kompetenceudvikling

Grønlands muligheder i den internationale arbejdsdeling præges af to overordnede forhold:

- a. Grønland besidder egenhændigt den naturressource, der er grundlaget for langt hovedparten af fiskeriet og fiskeindustrien.
- b. Et økonomisk bæredygtigt fiskeri vil i større og større udstrækning blive underlagt den internationale konkurrence.

Hvis der i fremtiden skal sikres størst mulig samfundsøkonomisk fordele af fiskeriet, skal den grønlandske arbejdsstyrke bedst muligt modsvare fiskerierhvervets og fiskeindustriens behov for kvalificeret arbejdskraft. Fiskeriet vil fortsat primært foregå i de hjemlige farvande. Når samfundet grundlæggende ejer naturressourcen, kan og bør det også fortsat stille krav til, hvordan den udnyttes. Den internationale konkurrence vil skubbe på produktivitetsudviklingen af såvel de søbaserede som de landbaserede aktiviteter, og dermed mod forøget anvendelse af ny teknologi på alle områder. Resultatet bliver, at den eksisterende anvendelse af ikke-faglært arbejdskraft i stor udstrækning må forventes at blive erstattet af faglært eller specialuddannet arbejdskraft. Derfor er det afgørende, at den grønlandske arbejdskraft i fremtiden i højere grad fremstår som et potentiale for erhvervet, og at erhvervet bliver i stand til at tiltrække den rigtige arbejdskraft.

Det havgående fiskeri - udfordringer

Et væsentligt potentiale for øget anvendelse af grønlandsk arbejdskraft findes på de store havgående fartøjer. På disse fartøjer er der i dag en stor gruppe af personer, som rekrutteres fra andre lande. I det følgende vurderes det konkrete behov og potentialet for ansættelse af grønlandsk uddannet arbejdskraft på de havgående fartøjer. Det havgående fiskeri er i disse år presset på indtjeningen, primært som følge af faldende rejsepriser. Da der er tale om endog meget store investeringer i de havgående trawlere, er det naturligvis afgørende at få skibene på søen og at have kvalificeret arbejdskraft ombord.

Kravene til besætningen stiger løbende, både til de ansatte på broen, i maskinrummet og på produktionsdækket. Når der er behov for øget grønlandsk beskæftigelse, må dette i sagens natur ses i sammenhæng med uddannelses- og arbejdsmarkedsindsatsen samt rederiernes evne til at tiltrække og fastholde arbejdskraften, herunder til at gennemføre strukturerede karriereløb for nyuddannede. Det stiller naturligvis også krav til de ansatte.

Udfordringen består derfor i en mere sammenhængende indsats, hvor samfundet og erhvervslivet går sammen om at skabe forudsætningerne for den ønskede større anvendelse af lokal arbejdskraft. Det forudsætter et ejerskab til dette problem hos begge parter.

Det kystnære fiskeri - udfordringer

Det kystnære fiskeri står midt i en skillevej. P.g.a. de meget lave råvarepriser er det for mange ikke længere rentabelt at være fisker. Fiskerne (besætningsmedlemmerne) tjener i dag så lidt, at mange er begyndt at finde et andet arbejde på land. I det kystnære fiskeri flygter mange besætningsmedlemmer, og der rekrutteres for få i forhold til afgang fra erhvervet. I dag pensioneres flere end der uddannes til erhvervet. Det samme er gældende for fangererhvervet. Det er derfor nødvendigt at tænke anderledes for at gøre fiskeriet mere rentabelt. Antallet af besætningsmedlemmer per kutter må reduceres for at øge lønnen per mand. Det kræver øget anvendelse af teknologi, eksempelvis i form af autolinesystemer ombord på de mindre kuttere. Samtidig er teknologien ombord i fartøjer og kravene for myndighedernes kontrol i hastig udvikling. Mere teknologi kræver mere uddannelse. Derfor er det nødvendigt at øge uddannelses-niveauet samtidig med, at rekrutteringen af kvalificeret arbejdskraft øges til fiskeriet.

I det kystnære fiskeri består udfordringen i at sikre større udbud af relevante uddannelsestilbud og i en manglende parathed hos dele af de beskæftigede til at gennemføre sådanne.

Fiskeindustrien - udfordringer

Heller ikke fiskeindustrien er statisk. Beskæftigelsen i land er også faldende som følge af nødvendig indførsel af ny teknologi i produktionen og en ændret international arbejdsdeling, hvor beskæftigelsestunge produktioner i stigende grad flytter til lavtlønslande. De tilbageværende jobs i fiskeindustrien her i landet vil derfor i stigende grad stille krav til arbejdskraften og forudsætte større evne til løbende omstillinger, som i stigende grad vil være dikteret af den teknologiske udvikling og markedskrav.

Udfordringen omkring kompetenceudviklingen i fiskeindustrien består især i, at der typisk er tale om sæsonbeskæftigelse med stor gennemstrømning af ansatte, en usammenhængende uddannelsesindsats samt manglende parathed til at gennemføre opkvalificeringstiltag.

En af de faste dagsordner i løbet af sommeren (højsæsonen) og ved lønningsdagene er mangel på arbejdskraft både på hav og land. Dette påvirker produktiviteten i negativ retning og fører til flaskehalsproblemer med deraf følgende dårligere kapacitetsudnyttelse. Der er ikke nogle simple løsninger på disse problemer, men et behov for at overveje flere tekniske, politiske, uddannelsesmæssige og infrastrukturelle løsninger.

KAPITEL 3. VISIONER OG PEJLEMÆRKER

Udfordringerne behandles i forhold til de omdrejningspunkter som er præsenteret tidligere. Der er hvor de enkelte omdrejningspunkter behandles opstillet en vision eller visioner for området. At nå visioner kræver betydelige forbedringer – i nogle tilfælde grundlæggende forandringer – i rammevilkårene for fiskeriet. For hver vision er de væsentligste rammevilkår samt instrumenter identificeret. Det er de specifikke rammer, som er de instrumenter, der kan bruges og justeres, når målene skal opfyldes. For at nå målene er der opsat konkrete pejlemærker med angivelse af, hvorledes og hvornår mål skal opfyldes.

I det følgende afsnit præsenteres visionerne samt pejlemærkerne for at få en samlet fiskeripolitik for Grønland.

3. 1 Omlægning af samfundets strukturer

Infrastruktur

Vision

Der er fastlagt rammer for etablering og drift af infrastrukturanlæg således, at det grønlandske erhvervsliv kan planlægge langsigtede investeringer i forhold til den givne infrastruktur.

Målsætninger

Der skal fastlægges langsigtede planer for det offentlige investeringer i infrastrukturanlæg, samt for principperne for eventuel offentlig subsidiering af driften af infrastrukturanlæg.

Der leveres infrastrukturydelser til de lavest mulige priser.

Udbygning af infrastruktur tager hensyn til erhvervets behov og en overordnet plan for bosætningsmønstre.

Der skal fastlægges langsigtede takstpolitikker for anvendelsen og køb af offentlige infrastrukturydelser.

Pejlemærker

Fordelingen af omkostninger på den offentlige og den private sektor

Det offentlige sørger som udgangspunktet for de overordnede rammer for etablering og drift af infrastrukturanlæg. De overordnede rammer kan eksempelvis være love og regler, som sikrer infrastrukturanlæggenes holdbarhed og driftssikkerhed samt overholdelse af fastsatte miljøkrav, internationale regler og aftaler mv. Derudover stiller det offentlige den eksisterende infrastruktur til rådighed for den private sektor.

Brugerne bærer som udgangspunkt marginalomkostningerne udover de ovenfor nævnte i forbindelse med etablering og drift af nye infrastrukturanlæg.

Der skal indføres benchmarking af anlægsomkostninger og driften af infrastrukturen i Grønland.

Større infrastrukturinvesteringer skal vurderes i et bredere perspektiv, idet fiskeindustriens behov ikke isoleret set kan retfærdiggøre investeringer i længere landingsbaner, veje, større havneanlæg m.v., men må samtidigt ses i kombination med andre sektorer's behov.

De standarder, der sættes for infrastrukturinvesteringer, skal løbende revurderes for at sikre driftssikkerhed, holdbarhed og samfundsøkonomi.

Planer for Landsstyrets investeringer i infrastruktur og subsidiering af infrastrukturdrift.

I det omfang det offentlige bærer omkostningerne ved etablering og drift af infrastrukturanlæg, udover blot de overordnede rammer, skal dette ske efter offentligt kendte og langsigtede planer, således at den private sektor kan planlægge sine investeringer i forhold til den givne infrastruktur.

Nukissiorfiit har i dag en 10-årsplan for nyanlæg og renoveringer af el-, vand- og fjernvarmeanlæg. 10-årsplanen tager udgangspunkt i de enkelte lokaliteters nuværende og prognosticerede forsyningsbehov samt de enkelte anlægs tilstande. I 10-årsplanen er der ikke taget højde for pludselige opståede forsyningsbehov som følge af etableringen af en storforbrugende industri.

Skal der udarbejdes en plan for udbygning af el- og vandforsyningsanlæg, der tager højde for fiskeindustriens kommende forsyningsbehov, kræver dette, at der i første omgang udarbejdes en plan for fiskeindustriens forsyningsbehov.

Det vurderes, at en plan for udbygning af el og vandforsyningsanlæg som følge af fiskeindustriens planer, kan udarbejdes i løbet af et år efter, at fiskeindustriens planer for fremtidens forsyningsbehov er blevet beskrevet.

Langsigtet planlægning

Ved etablering indenfor fiskeindustrien skal den private sektor tage stilling til investeringer med lange produktions- og investeringshorisonter. At planerne er langsigtede er dermed en væsentlig

faktor i sig selv. Fiskerisektoren kan kun forventes at agere hensigtsmæssigt inden for rammerne, når det offentlige opererer med langsigtet planlægning af rammerne.

Minimer den konkurrenceforvridende virkning af det offentliges intervention

Langsigtet planlægning fremmer også ensartede vilkår for alle indenfor fiskerisektoren. Offentlige investeringer og driftstilskud, der besluttet indenfor en kort periode kan ikke undgå at have en konkurrenceforvridende virkning. I det omfang Landsstyret subsidierer drift af infrastruktur skal det gøres ud fra en langsigtet plan for at minimere den konkurrenceforvridende virkning af det offentliges intervention i økonomien.

Konkrete pejlemærker

Inden udgangen af 2005 skal følgende være tilvejebragt:

- En analyse af barriererne for at udvikle eksporten af kvalitetsprodukter indenfor fiskerisektoren som eksempelvis ferskvarer.
- En godkendt havneudbygningsplan.
- En plan for udbygning af el- og vandforsyningsanlæg.
- Principper og strukturer i takstfastsættelsen for infrastrukturydelser.
- En samlet plan for Landsstyrets investeringer i trafikinfrastruktur og subsidiering af trafikdrift.

Inden udgangen af 2006 skal følgende være tilvejebragt:

- En spildevands- og miljøplan for fiskerierhvervet skal være færdig inden udgangen af 2006.

Subsidier til fiskerierhvervet

Vision

Subsidier bruges kun i det omfang, hvor de indenfor en tidsbegrænset periode fremmer rentabiliteten og udviklingen i fiskerisektoren samt samfundsøkonomien.

Målsætning

Subsidier skal være målrettede, begrundede, tidsbegrænsede, koordinerede, kontrollerbare og må ikke pålægge erhvervet og den offentlige administration større administrative byrder.

Pejlemærker

Der foretages en analyse af eksisterende subsidier for at undersøge, om de lever op til visionen og målsætningen. Samtidig bør der være åbenhed overfor at give subsidier til nye områder i det omfang visionen og målsætningen indfries. Disse projekter kan være forsøgsfiskeri efter nye kommercielt interessante arter, produktforædling mm.

Subsidier skal være:

- Målrettede, dvs. det resultat, der ønskes skal være klart defineret.
- Begrundede, dvs. det skal undersøges om resultatet nås bedre gennem andre metoder.
- Tidsbegrænsede, dvs. støtten skal ikke gives for støttens skyld, men for at fremme en udvikling, opnå et resultat mm.
- Koordinerede, således at subsidierne arbejder sammen imod at fremme en bestemt udvikling. Der kan udarbejdes fælles hensigtserklæringer.
- Kontrollerbare, dvs. det skal kunne måles om subsidier lever op til visionen og målsætningen.
- Subsidier må ikke pålægge borgeren og administrationen yderligere forpligtelser, dvs. det økonomiske spillerum et subsidie giver for de involverede private parter, må ikke druknes i bureaukrati.

Hjemmestyreejede selskaber indenfor fiskerierhvervet

Den overordnede målsætning for hjemmestyret er, at hjemmestyrets selskaber skal drives professionelt på en sådan måde, at det vil være muligt at inddrage private medaktionærer – også selvom privatisering ikke i øjeblikket er aktuel for det pågældende selskab. Det er således et sigtøjeblik for selskabernes ledelser, at de skal drive virksomheden på en sådan måde, at den er attraktiv også for andre (med) ejere end hjemmestyret.

Landsstyret har således på grundlag heraf opfordret bestyrelsen for Royal Greenland A/S til at få undersøgt, mere principielle spørgsmål om hel eller delvis privatisering af selskabet og tidspunkt og form for privatisering. Landsstyret har over for Royal Greenland A/S meddelt, at de gerne ser, at koncernen i den mellemliggende periode også indgår i forskellige samarbejdsformer og mede-

jerskaber med andre private om bestemte aktiviteter, såfremt koncernen vurderer, at dette indebærer strategiske og forretningsmæssige fordele for koncernen.

Vision

Der er skabt de nødvendige vilkår, således at Grønlands Hjemmestyre ikke er ejer af selskaber, hvor forretningsgrundlaget kan varetages af private interesser

Målsætning

Der skal udarbejdes analyser og beslutningsgrundlag for eventuelle privatiseringer for de virksomheder indenfor fiskerierhvervet, som er ejet af hjemmestyret. Analyserne skal være grundigt gennemarbejdet, således at konsekvenserne af en eventuel beslutning om privatisering af hele eller dele af virksomheden fremgår klart.

Analyserne skal bl.a.:

- indeholde en dybdegående gennemgang af de forhold, der vil blive påvirket af en eventuel privatisering af hele eller dele af virksomheden.
- være grundigt gennemarbejdet, således at konsekvenserne af en eventuel beslutning om privatisering af hele eller dele af virksomheden fremgår klart
- udarbejdes og/eller godkendes af ejeren af virksomhederne

Landsstyret ønsker, at Royal Greenland A/S drives således, at selskabet vil være egnet til privatisering. Mere principielle beslutninger om en hel eller delvis privatisering af selskabet samt eventuelt tidspunkt og form for privatisering må dog afvente det nævnte analysearbejde. Landsstyret vil meddele Royal Greenland A/S, at Landsstyret igangsætter et analysearbejde, og at yderligere analyser af privatiseringer fra Royal Greenland A/S bør afvente eller koordineres meget tæt med Landsstyrets analyse.

Pejlemærker

Myndighedsrollen

De levende ressourcer forvaltes på grundlag af en overordnet målsætning om bæredygtig udnyttelse og med et maksimalt samfundsøkonomisk udbytte.

Denne målsætning udmøntes i fastlæggelsen af en lovgivning, som danner grundlag for en regulering af fiskeriindsatsen, som både i henseende til ressourcens reproduktion og økonomisk udbytte anses for optimal, som forventes vedtaget i 2005 af Landstinget.

Myndighedsrolle udøves i tæt samarbejde med erhvervslivet og de biologiske rådgivere. Således vil et fagligt og sagligt forum af disse interesseparter i et Fiskeriråd, som rådgivere for forvaltningsmyndigheden have høj prioritet. Retningslinier herfor fastlægges i forbindelse med fiskerilovsrevisionen i 2005.

Styrkelse af myndighedsrollen

En forudsætning for en konsekvent og langsigtet politik er, at forvaltningsmyndigheden gives de bedst mulige forudsætninger for at bedømme såvel de ressourcemæssige som økonomiske konsekvenser af et givent tiltag. Derfor forudsættes det, at fiskerierhvervet påtager sig et medansvar for forvaltningen gennem levering af relevante data for fiskerierhvervets udøvelse til myndigheden. Dette kan ske på frivillig overenskomst eller gennem offentligt pålæg (lovgivning). Landsstyret foretrækker en mellem erhvervslivet og myndigheden frivillig aftale. Hvis det bliver nødvendigt at indføre lovgivning på området, skal det undersøges om leveringen af data fra fiskerierhvervets, både overfor Hjemmestyreejede selskaber og private selskaber, udøvere eventuelt kan sættes som licensbetingelse og betingelse for at fabriksanlæg kan få produktionstilladelse.

Derfor er det vigtigt, at myndighedens integritet ikke kan drages i tvivl, hvorfor der ikke igennem et offentligt ejerskab af en fiskerivirksomhed skal kunne forvaltes ensidigt til fordel for denne virksomhed. Med andre ord kræver denne styrkelse af myndighedsrollen også bred åbenhed i forhold til erhvervslivet.

Kommerciel drift

Der har i forskellige sammenhænge været anvendt begrebet kommerciel drift, uden at der tilsyneladende har været enighed om begrebets indhold. I nærværende sammenhæng er det væsentligt at fastslå, at kommerciel drift er sådanne forhold, at der ikke særskilt og ensidigt anvendes offentlig midler til understøttelse af driften i den pågældende virksomhed. Således vil for eksempel generelt lave energipriser ikke kunne føre til påstand om ikke kommerciel drift, hvorimod direkte tilskud til en virksomhed, som herefter udviser et driftmæssigt overskud være at betragte som ikke kommerciel drift. Det er med andre ord afgørende om et subsidie gives generelt, eller om dette er målrettet en bestemt aktivitet eller en bestemt virksomhed.

Det offentliges ejerrolle

Det offentliges ejerrolle skal varetages sagligt og professionelt, således at ledelserne i disse virksomheder kan agere i forhold til de pligter og det ansvar der er pålagt ledelserne i henhold til gældende lovgivning.

Konkrete pejlemærker

Royal Greenland A/S: Inden udgangen af 2005 skal Landsstyret udarbejde en analyse og en handlingsplan som muliggøre en stillingtagen til en eventuel privatisering af hele eller dele af virksomheden, Det er vigtigt at eventuel privatisering forberedes grundigt – herunder at der foretages vurdering af såvel de samfundsøkonomiske som fiskeripolitiske konsekvenser.

Nuka A/S: Aktuelt er der overvejelser i gang om en mulig indlemmelse af Nuka A/S i KNI Pilersuisoq A/S og en tilsvarende samling af bygdefragten under KNI Pilersuisoq A/S. Der er taget beslutning om at lade flere af Nuka A/S's anlæg overtage af lokale interessenter samtidig med et bortfald af driftstilskuddet til disse anlæg. Det bør overvejes om disse anlæg kan få adgang til markedet med deres produkter via fornuftige samarbejdsaftaler med Nuka A/S, en hensigtsmæssig logistik, og få gennemført den nødvendige planlægning med afsæt i de stedlige muligheder samt en god økonomistyring. Samtidigt er det ved tilrettelæggelsen af den fremtidige struktur omkring bygdeanlæggene og bygdebesejlingen samt udformningen af servicekontrakterne på området vigtigt at spørgsmålet omkring konkurrenceforhold indgå med vægt for at sikre at privatejede selskaber og anlæg ikke mødes af ubillig konkurrence i produktionen, logistikken og tilsvarende i selve detailledet.

3.2 Bedre rammer for det private erhvervsliv

Vision

Det grønlandske fiskeri er selv bærende og udøves på grundlag af en bæredygtig udnyttelse af ressourcen. Det grønlandske fiskerierhverv har de bedst mulige rammer for at drive et rentabelt fiskeri, som kommer flest muligt til gode i det grønlandske samfund.

Målsætning

At tilvejebringe de lovgivnings- og forvaltningsmæssige forudsætninger for stabile, forudsigelige og langsigtede indtjeningsmuligheder for det grønlandske fiskerierhverv, og derved også et stabilt samfundsøkonomisk udbytte. For at tilvejebringe dette mål kræves en langsigtet biologisk rådgivning af høj kvalitet samt en moderne og effektiv fangstrapportering og kontrol.

Konkrete pejlemærker

Langsigtede lovgivningsmæssige rammer for fiskeriets vilkår

De lovgivningsmæssige betingelser for fiskerierhvervet skal være ensartede og forudsigelige. Forud for fremtidige substantielle ændringer i fiskerilovgivningen skal der så vidt muligt udarbejdes dels driftsøkonomiske beregninger af konsekvenserne for fiskerierhvervet, og dels beregninger af konsekvenserne for den grønlandske samfundsøkonomi. Fremtidige substantielle ændringer i fiskerilovgivningen skal endvidere i videst muligt omfang varsles over for fiskerierhvervet og dets investorer i god tid ved kontinuerlig dialog.

En økonomisk model til konsekvensberegninger for rejefiskeriet skal være tilvejebragt inden udgangen af 2004, for krabbe- og kammuslingefiskeriet inden udgangen af 2005, for hellefiske- og laksefiskeriet inden udgangen af 2006, og for fiskeri efter øvrige kommercielt interessante arter inden udgangen af 2007. Sådanne konsekvensberegninger kræver imidlertid at forvaltningen har det nødvendige datagrundlag til rådighed.

I forlængelse af Landstingsdebatten i efteråret 2003 om individuelt omsættelige kvoter skal et uvildigt ekspertudvalg inden udgangen af 2004 vurdere de samlede økonomiske og juridiske konsekvenser ved ændring af det nuværende licenssystem i rejefiskeriet, hvor retten til udnyttelsen af en bestemt andel af den grønlandske kvote overdrages tidsbestemt til en bestemt virksomhed.

I løbet af forår 2005 kommer en Fiskerikommission, nedsat af Landsstyret, med anbefalinger om indhold til nærværende rammepolitik om fiskerisektoren, herunder om en fremtidig ressourcerente, licens-, flåde- og ejerskabsstruktur for det grønlandske fiskeri. Det er hensigten, at anbefalingerne fra Fiskerikommissionen fremsættes til Landsstyret, som vil foreligge de endelige beslutninger under EM2005.

I lyset af konklusionerne fra eksempelvis det uvildige ekspertudvalg skal Fiskerikommissionen ud fra ovenstående vision og målsætning anviser bud på forsvarlige alternative licenssystemer i Grønland end de eksisterende.

Overordnet skal Fiskerikommissionen anviser forsvarlige løsningsforslag på problematikkerne omkring:

- ønsket om udbredelse af ejerskabet og indtjeningen fra fiskeriet

- muligheden for at unge fiskere kan komme ind i fiskeriet
- koncentration af kvoterne på relativt få hænder
- sikre åbenhed ved eventuel handel med årskvoter og kvoteandele

Desuden skal Fiskerikommissionen komme med anvisninger på fremtidens flåde- og besætningsstruktur, herunder overveje hensigtsmæssigheden i opdelingen mellem den kystnære og havgående flådekomponent, og spørgsmålet om produktionstilladelser til andre kystnære fiskerier end rejfiskeriet.

Endelig skal Fiskerikommissionen overveje mål, virkemidler, tidsplan samt finansielt grundlag for en eventuel fremtidig finansierings- og rådgivningsstøtte for fiskeriets udvikling.

Den sammenhængende fiskeripolitik skal sikre en stadig teknologisk udvikling og fornyelse i tilknytning til fiskeriets udøvelse og fiskeproduktion.

I relation til ovennævnte skal en embedsmandsgruppe gennemføre et analysearbejde, som skal pege på de strukturer for udvikling, rådgivningsstøtte og fremskaffelse af kapital, der er nødvendige for at fiskeriet og fiskeproduktionen i Grønland kan udøves under de bedst tænkelige forhold. Specielt finansieringsmulighederne til en fortsat fornyelse af fiskeriflåden er afgørende for fiskeriets stadige udvikling og bedst mulige indtjeningsevne.

Med udgangspunkt i konklusionerne om fremtidig licens-, flåde- og ejerskabsstruktur samt finansierings- og rådgivningsstøtte for det grønlandske fiskeri fra det uvildige ekspertudvalg og Fiskerikommissionen fremlægges på Landstingets efterårssamling 2005 forslag til ny fiskerilov.

I forbindelse med forslag til ny fiskerilov skal der etableres et bredere forum end det nuværende Fiskeriråd, som fremtidig høringspart i fiskeripolitiske problemstillinger, med henblik på at foretage generel opfølgning på Landsstyrets og Landstingets politiske initiativer for Grønlands fiskerisektor. Lovforslaget skal nærmere angive rollen og sammensætningen af et udvidet Fiskeriråd. Det skal her sikres, at alle relevante høringsparter med interesse i Grønlands fiskeri inddrages.

Benchmarkings analyse på opkrævning af ressourcerente ifm. skatte- og afgiftsområdet, skal forelægges hos Fiskerikommission, således kommissionen kan analysere de fremtidige muligheder for

at opkræve betaling for fiskerisektorens udnyttelse af Grønlands naturgivne ressourcer, herunder for samfundets opkrævning af ressourcerente fra fiskerisektoren. Dette vil indgå i Landsstyrets samlede skatte- og afgiftsreform.

Biologisk rådgivning og forvaltningsplaner

Inden 2007 skal et koncept for forvaltning af nye fiskerier (datafattige fiskerier) udvikles, der tager højde for at det biologiske kendskab til ressourcen er begrænset, og at der er en høj risiko for konflikter mellem forskellige interessegrupper. Konceptet skal endvidere tage i betragtning dels hvordan det sikres at erhvervet har incitament til at udvikle fiskeriet, dels angive et langsigtet udnyttelsesniveau for fiskeriet.

Inden 2007 skal en forvaltningsplan indføres for fiskeri efter arterne rejer og torsk, som er de fiskerier ved Grønland, hvorom der findes flest data. I 2007 indføres forvaltningsplaner for hver af arterne hellefisk, krabber og kammuslinger. Det forudsætter at den biologiske rådgivning for disse arter gives flerårigt, med årlige opdateringer, således at fiskerierhvervet kan planlægge deres indsats i fiskeriet tre til fire år ud i fremtiden.

Innovation

Inden udgangen af 2004 udarbejdes der i samarbejde med Grønlands Naturinstitut en liste over de mulige, kommercielle arter, der på nuværende tidspunkt ikke udnyttes, men som kunne tænkes at være relevante for en kommerciel udnyttelse.

I første halvdel af 2005, med henblik på eventuel indarbejdelse i FFL06, udarbejdes forslag til en politik og plan for gennemførelse af forsøgsfiskerier og udvikling af nye fiskerier, der både omfatter finansiering, rådgivning, udnyttelsesrettigheder, forvaltning, og beskrivelse af lovgivningsmæssige tiltag. Dette skal kobles til initiativerne om tilbud om finansieringsstøtte til innovation og forædling, teknologisk udvikling, markedsundersøgelser samt undersøgelser omkring aspekterne i eksport af fersk fisk til visse udvalgte markeder. Der stiles med at komme med eventuelle udkast til regelfastsættelse på området for støtte til forsøgsfiskeri og innovation på efterårssamlingen 2005.

I denne forbindelse skal indarbejdes forslag til, hvordan erhvervet får nem og uproblematisk adgang til innovative miljøer gennem formelle og uformelle netværk mellem erhvervet og eksempelvis hø-

jere læreanstalter samt andre forsknings- og udviklingsmiljøer. Endvidere analyseres hvordan der skabes bedst mulig struktur for opsamling og deling af viden af betydning for fiskerierhvervets innovation og udvikling. Dette skal naturligvis ske i sammenhæng med den øvrige erhvervsfremmeindsats og de strukturer, som aktuelt er under opbygning for at fremme et mere innovativt erhvervsliv generelt her i landet.

En eventuel offentlig understøttelse heraf skal ikke alene komme enkelte virksomheder til gode, men så vidt muligt bidrage til udviklingen af et samlet fiskerierhverv.

Såvel de nuværende som fremtidige betingelser for fiskeriet skal fremover i betydeligt større omfang end tilfældet er i dag give incitament til at fiskerierhvervet selv søger at fremme en innovativ udvikling og gennemføre forsøgsfiskeri.

Den løbende administration: brugervenlighed

Inden udgangen af 2005 skal en ny fiskerilov samt senere tilhørende bekendtgørelser revideres, således at alle afgørelser af teknisk-administrativ karakter træffes på forvaltningsniveau, og ikke som nu på politisk niveau. Ved fremtidige større lovændringer udarbejdes en datasammenskrivning af fiskeriloven, således at lovgivningen fremstår overskuelig for borgerne. De enkelte fiskerier skal fra 2007 så vidt muligt reguleres igennem én bekendtgørelse, hvor alle regler, der gælder for dette specifikke fiskeri, er nedfældet.

Ansøgningsprocedurer skal forenkles, således at kriterierne for behandling af ansøgninger er afklaret politisk gennem lovgivningen. Derved kan administrationen tage afgørelse i den enkelte ansøgningsrunde. Det skal ikke være op til en politisk beslutning at få en tilladelse eller ændring deraf fra gang til gang.

Den daglige drift af forvaltningen skal være mere gennemskuelig, serviceorienteret og hurtig. Inden 2006 skal behandling af rutineprægede sager afsluttes inden for 14 dage. Der skal i den forbindelse inden udgangen af 2005 udvikles en særlig hjemmeside for fiskerisektoren, samt forespørgsler fra og vejledning af brugerne i det grønlandske fiskerierhverv, hvor lovgivning, bekendtgørelser og ansøgningskemaer i form af elektroniske blanketter placeres. Hjemmesiden skal endvidere indeholde beskrivelser af kvote- og fiskerioversigter, finansierings- og støtteordninger, uddannelsesforanstaltninger fra brancheskoler og en job-bank for fiskerierhvervet samt biologisk rådgivning m.v.

I takt med udviklingen og implementeringen af strukturpolitik for fiskerisektoren, er det ligeledes nødvendigt at påpege, at Landsstyret og kommunerne har fokus på rekruttering af erfarent og veluddannet personale til varetagelse af forvaltningen og implementeringen.

Kontrol og rapportering

Et velfungerende kontrolsystem sikrer lige vilkår for fiskeriets interessenter, og at fiskeriet foregår på et bæredygtigt niveau.

Med virkning fra 1. januar 2005 indføres generel logbogspligt for fiskeri med fiskefartøjer over en vis længde.

For at forbedre kvaliteten af den biologiske rådgivning og sænke ressourceforbruget i den offentlige forvaltning skal der fra 2006 ske en effektivisering og rationalisering af fangstrapporteringen ved en udbygning af de eksisterende databaser. I denne forbindelse indføres elektronisk rapportering fra opkøberne. En elektronisk logbog for fiskefartøjerne skal indføres senest fra 2009, dog afhængigt af den teknologiske udvikling og den endelige internationale standard for elektroniske logbøger. Herefter kommer al rapportering elektronisk fra aktørerne.

Inden udgangen af 2005 skal der gennemføres en analyse, som giver forslag til en politik og plan for Grønlands Hjemmestyres kontrolinstans' fremtidige varetagelse og finansiering. Analysen skal afdække betingelserne for det nuværende kontrolsystem, dets udvikling og kvaliteter, samt afklare hvilke tiltag, ændringer m.m. der er behov for med henblik på at sikre en optimal anvendelse af de ressourcer, som er tildelt kontrolsystemet. Analysen skal bl.a. se på kontrolsystemets brug af ny teknologi, vurdere observatørdækningsgrader, analysere muligheder for at forbedre observatørernes uddannelse eventuelt gennem uddannelsessamarbejde med EU eller andre nordatlantiske lande, komme med en uddannelsesplan for observatørkorpset, anvise løsninger for indførelse af landingskontrol i Grønland, samt afdække muligheden for øget brugerfinansiering af kontrollen.

Femte fiskeriprotokol med EU.

Grønlands fremtidige forhold til EU bygger på en politik, hvori 5. fiskeriprotokol indgår som en del af Landsstyrets strategi for de overordnede relationer til EU. Inden udgangen af den reviderede 4. protokol ved udgangen af 2006, søges der udarbejdet en Partnerskabsaftale for den overordnede

relation til EU, der skal sigte mod, at det grønlandske samfund opnår en udenrigspolitisk platform, der dels kan balancere afhængigheden af Danmark, og dels sikre Grønland større politiske og økonomiske relationer med omverdenen.

Partnerskabsaftalen skal ligeledes søge at tage højde for kritikken fra EU-parlamentet ved netop at opdele det nuværende forhold i en budgetstøtteordning og en betaling for fiskerirettigheder, som Grønland allokerer til EU, samt en partnerskabsmodel på en række områder. Grønlands forhold til EU kan derfor ikke udelukkende ses i et fiskeripolitisk lys, men må medtænkes i Landsstyrets langsigtede udenrigs- og udenrigshandelspolitik. Forholdet til EU skal derfor også ses i lyset af de sektorer, som bl.a. de landbaserede erhverv, forskning og uddannelsesområdet, innovations- og efterforskningsbranchen mv., der i dag og på sigt vil kunne drage fordel af Grønlands relationer til EU. Grønlands nuværende og fremtidige forhold til EU vurderes derfor at indeholde en større samfundsmæssig værdi end enten:

- 1) en tilfredsstillende fiskeriaftale med EU og dermed toldfri adgang til det indre marked, eller
- 2) Grønlands fiskerierhverv udnytter selv de allokerede fiskerirettigheder til EU.

I Landsstyrets køreplan frem mod 5. protokol indgår en række økonomiske analyser, herunder udarbejdelsen af en cost-benefit analyse af den nuværende fiskeriaftale. Et samarbejde med erhvervet om tilvejebringelsen af data hertil anbefales. I forbindelse med forberedelserne til den forestående forhandlingsproces med EU om protokol 5, skal der i samarbejde med Grønlands fiskerierhverv foregå en indgående drøftelse af de mulige fremtidige delelementer af en 5. fiskeriprotokol med EU.

3.3 Kompetenceudvikling – uddannelse og arbejdsmarked

Der ses et udtalt behov for en samlet, politisk godkendt strategi omkring kompetenceudvikling målrettet fiskerisektoren, herunder for en prioritering af de hertil knyttede initiativforslag. Uddannelses tiltagene bør generelt være kompetencegivende.

I forbindelse med det videre arbejde ses samtidig behov for en åbenhed og dialog mellem interessenterne omkring fiskeri- og uddannelsessektoren med inddragelse af relevante ressourcepersoner både i planlægnings- og implementeringsfasen.

I forarbejdet til denne rapport er det udtrykt fra flere sider, at der i højere grad end tilfældet er i dag skal satses på en øget kompetenceudviklingsindsats i hele sektoren, herunder gennemførelse af en løbende efteruddannelse af de ansatte. Der bør generelt satses på modulopbygning af uddannelserne og øget fleksibilitet til at løse flere jobfunktioner. Uddannelserne bør i større omfang bygge på en vekselvirkning mellem undervisning på en skole og i en virksomhed samt indeholde elementer af e-læring.

Uddannelses tiltag, der i overvejende grad er offentligt finansierede, bør i udgangspunktet bygges op omkring de eksisterende uddannelsesinstitutioner og være åbne for alle virksomheder inden for branchen. Dette vil give den bedste kapacitetsudnyttelse. Det vil også bidrage til, at personer, som gennemfører disse tiltag, ikke er bundet til en bestemt virksomhed for at kunne udnytte de tillærte kompetencer efterfølgende.

Begrebet ufaglærte bør afskaffes, idet sektoren på længere sigt stort set ikke vil beskæftige personer en uden eller anden form for relevant uddannelse. Egentligt ufaglært arbejde vil i stigende grad blive flyttet til lavtlønsområder, som f.eks. Østeuropa og Asien.

Uddannelsesudbuddet skal afspejle virksomhedernes aktuelle og forventede behov, og kan med fordel blandt andet tage afsæt i virksomhedernes funktionsbeskrivelser for de ansatte.

Der er generelt behov for en større fokus på lederudvikling både i selve uddannelsesforløbet og ude i virksomhederne. Brug af egentlige trainee-ordninger bør overvejes for at fremme inklusionen på arbejdsmarkedet og en mere systematisk karriereudviklingsindsats inden for sektoren.

Strukturen i fiskerierhvervet bygger på mange små anlæg med stor geografisk spredning. Der er i dag en tendens i retning af privatisering af en række anlæg, som hidtil har været ejet af Hjemmestyreejede selskaber. Denne proces byder på nogle kompetenceudviklingsmæssige udfordringer, som en kommende strategi må tage højde for.

Kravene fra markedet indebærer et pres i retning af fokus på kvalitet af den landede fisk og i den efterfølgende behandling, på sigt antageligt også på at kunne leverer ferske produkter i højere grad end tilfældet er i dag.

Anbefalinger til nye initiativer

Uddannelsesiltag skal bygge på dialog med erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne og sikre målrettet opkvalificering af arbejdskraften indenfor branchen. Der er generelt behov for mere målrettede uddannelser i samarbejde med erhvervslivet, så flaskehalsproblemer kan undgås og løbende kvalitetsforbedringer med hensyn til uddannelserne kan indarbejdes.

Vision

Virksomhederne har i størst mulig omfang adgang til veluddannet hjemmehørende arbejdskraft til alle grene af fiskerisektoren, som bidrager til, at sektoren er en dynamo i erhvervsudviklingen.

Målsætning

Antallet af erhvervsaktive grønlandsk arbejdskraft i aldersgruppen 20-62 år, som er i gang med eller inden for de seneste 2 år har deltaget i efter- eller videreuddannelse indenfor fiskeri og fiskeforædlingsindustrien skal vokse årligt mere end den naturlige afgang fra erhvervet.

Konkrete pejlemærker

Uddannelsesindsats

Forud for færdiggørelsen af finanslovsforslaget for 2006 udarbejdes et forslag til en overordnet strategi for kompetenceudviklingsindsatsen inden for fiskerisektoren, som bygger på formulering af konkrete mål med udgangspunkt i virksomhedernes behov inden for nedenstående fokusområder:

- Havgående fiskeri
- Kystnært fiskeri
- Den landbaserede fiskeindustri
- Forædling og innovation
- Forskning

Den kommende strategi skal også indgå som et element i den kommende samlede plan for uddannelse, som Landsstyret vil udarbejde i forlængelse af anbefalingen herom i Selvstyrekommissionens betænkning.

Der bør i strategien blandt andet søges taget højde for, om der kan findes løsninger på problemerne med at få uddannet maskinister, maskinmestre, maskinchefer og elektronikteknologer, at få tilrettelagt modulopbyggede specialarbejderuddannelser målrettet ansatte i fiskeindustrien. Desuden skal

strategien tages højde for behovet for efteruddannelse af officerer og etablering af målrettede trainee-forløb mv. med henblik på at øge andelen af hjemmehørende arbejdskraft blandt officererne i fiskeriet.

Strategien skal endvidere indeholde stillingtagen til indretningen af den fremtidige struktur omkring de brancheskoler, som uddanner ansatte til fiskerisektoren, for herigennem at opnå en hensigtsmæssig arbejdsdeling og kapacitetsudnyttelse. Herunder skal der tages stilling til behovet for eventuel etablering af en særlig fiskeriuddannelse samt et ønske fra erhvervet om at samle de fiskerirelaterede uddannelser i samme by.

Med udgangspunkt i ovenstående strategi udarbejdes forslag til konkrete handlingsplaner for hver af disse fokusområder i løbet af første halvdel af 2005. Herunder skal der indgå relevante kampagner med henblik på blandt andet rekruttering til uddannelserne og fastholdelse af kvalificeret arbejdskraft inden for sektoren.

Gennemgang af lovgivning i 2004 omkring uddannelsesstøtte- og arbejdsmarkeds-initiativer for at afdække, om disse giver de rigtige incitamenter for virksomhederne og det offentlige i forhold til at fremme en løbende kompetenceudviklingsindsats, gennem uddannelsesinitiativer såvel i offentlig-privat samspil som virksomhedsinterne initiativer.

Der skal samtidig udarbejdes en beskrivelse af finansieringen af den nuværende uddannelses- og arbejdsmarkedsindsats målrettet fiskerisektoren samt udarbejdes en efterfølgende konsekvensberegning af planlagte nye tiltag på området med henblik på at finde en hensigtsmæssig finansieringsform. Herunder bør indgå en mulighed for eventuelt at gøre virksomheder inden for fiskeriet pligtige til at indbetale AEB i lighed med langt hovedparten af det øvrige erhvervsliv – eller på anden måde sikre en passende medfinansiering af kompetenceudviklingstiltag fra fiskerierhvervets side. I den forbindelse skal der findes en model, som sikrer fiskerierhvervet medindflydelse på brugen af disse midler, sådan så indsatsen afspejler erhvervets behov.

Arbejdsmarkedsindsats

- Der skal i løbet af 2004 – 2005 etableres en strukturovervågning i forhold til fiskerisektoren, som løbende monitorer behovet for uddannelse af arbejdskraft inden for de enkelte fokusområder.
- Der skal i samarbejde mellem de relevante parter inden for fiskerisektoren søges etableret en elektronisk job-bank i løbet af 2005, som kan lette formidling af arbejde for sektoren med

det formål, at rederierne hele tiden skal kunne skaffe den rette besætning, hvis der skulle komme akut mangel på arbejdskraft pga. transportforhold m.m.

- På baggrund af ovenstående skal der på vejlednings- og introduktionscentrene udarbejdes individuelle handlingsplaner, som kan bidrage til, at den relevante, efterspurgte arbejdskraft stilles til rådighed for virksomhederne.
- Indsamling og formidling af best-practise fra henholdsvis kommunernes arbejdsmarkedsindsats og virksomhedernes i forhold til fiskeriet.
- Udarbejdelse af et forslag til trainee-ordning – og andre formålstjenlige initiativer - i dialog med erhvervet og relevante uddannelsesinstitutioner, som kan fremme indslusningen af uddannet arbejdskraft til fiskerisektoren.
- Afbureaukratisering af bemandingsbekendtgørelsen og lov om regulering af udefrakommende arbejdskraft i retning af i højere grad at sikre en registrering til brug for strukturovervågning, når ovenstående er på plads. Forudsætningerne for dette bør være på plads med virkning fra 2006 eller 2007.
- De relevante interessenter skal senest i løbet af 2006 udarbejde en fælles strategi for eliminering af flaskehalsproblemer i fiskeriindustrien, som bunder i mangel på arbejdskraft i industrien eller på fartøjerne. Strategien kan blandt andet bygge på følgende elementer:
 - Nye tiltag for at gøre produktionen mindre afhængig af arbejdskraft.
 - Større fokus på brugen af bedre ledelsesredskaber, der kan øge produktiviteten i højsæsonen og forbedre arbejdsmiljøet i industrien, herunder nye incitamenter til at gøre en ekstra indsats, som medejerskab og bonusordninger.
 - At der inden for hele fiskerisektoren skabes en større fælles forståelse for, at fiskeriet og fiskeindustrien er gensidigt afhængige af hinanden i henseende til at sikre indtjening og beskæftigelse. Dette kan blandt andet ske gennem bedre dialog omkring produktionstilrettelæggelsen, og dens betydning for driftsøkonomien bredt set og herved fremmer en nødvendig holdningsændring.

Forædlingsindsats

Udarbejdelse af en plan i 2004 for et center omkring forædling og innovation af fødevarer omkring ATI og ARTEK. Centeret skal kunne indgå i samarbejde med andre institutioner. Forædlingsindsatsen skal inddrage erhvervet for at gøre den markedsorienteret.